Motion

1976/77:492

av fru Lantz m. fl.
om inrättande av tjänster som vikarier för lärare

Korta sjukledigheter och korta tjänstledigheter är vanliga på arbetsmarknaden. Inom lärarkåren har ungefär 12 % löpande tjänstledighet av olika orsaker. Ca 5 % av lärarkollektivet beviljades under 1975 tjänstledighet av korttidskaraktär. Det finns anledning att förmoda att denna procentsiffra kommer att stiga med någon procentenhet allteftersom ledighet för facklig förtroendeman blir allt vanligare. Totala behovet torde alltså ligga på 6 %.

De pedagogiska fördelarna med ett system med fasta reservvikarier är väl kända, lika väl som nackdelarna med att inte ha fasta vikarier. Bland fördelarna för lärarna kan nämnas att ett fast system betyder dels mer trygghet i anställningen, dels kan övertaliga behöriga lärare på en ort användas rationellare än när de blir tvingade att under ett läsår flytta mellan orter där kortare vikariat erbjuds. Med ett reservvikariesystem skulle en geografisk samordning av tillgången på behöriga lärare ske.

För eleverna får systemet kanske störst betydelse. Att i stället för ständigt nya uppdykande personer ha fasta och redan etablerade relationer mellan elever och skolpersonal måste inverka positivt på hela skolarbetet. Som alltid är det de sämst ställda eleverna, vilka häst behöver stöd och omsorg, som drabbas hårdast av störda och uppbrutna relationer och skiftningarna mellan okända korttidsvikarier. Under föregående riksmöte motionerade bl. a. vpk om inrättande av fasta reservvikarier inom skolväsendet. I budgetpropositionen har problemet med vikarier uppmärksammats, men bara till hälften. Dels föreslås att bara 3 % av tjänstunderlaget skall ligga till grund för tjänster som lärarvikarier, vilket innebär att bara hälften av korttidsvikariatsbehovet tillgodoses. Därmed består också till stor del de olägenheter som är förknippade med korttidsvikarierna för en betydande del av eleverna. Dels föreslås att endast grundskolans underlag skall inräknas i detta sammanhang. Men reservvikariesystemet behövs även inom gymnasieskolan.

Vid beräkning av underlaget för tjänster för gymnasieskolans del bör sådana ämnen räknas in som förekommer både på grundskolans högstadium och i gymnasieskolan. Då blir möjligheterna betydligt större att kunna inrätta tjänster. De ämnen på gymnasieskolan som skulle komma i fråga är: gymnastik, musik, teckning, svenska, engelska, tyska, franska, historia, religionskunskap, samhällskunskap, matematik, fysik, kemi och biologi.

På detta sätt undandras dels de mindre ämnena på gymnasieskolan, dels de ämnen som bara förekommer på gymnasieskolan och som alltså inte kan sammanläggas med motsvarande underlag på grundskolans högstadium.

Med stöd av det anförda föreslås

att riksdagen beslutar att hos regeringen begära sådana bestämmelser att som underlag för lärarvikarietjänster inräknas dels 6 % av den undervisning som skall förekomma enligt läroplanen för grundskolan med undantag för den tjänstgöring som fullgörs av lärare 3 och 4, dels 6 % av den undervisning som skall förekomma enligt läroplan för gymnasieskolan i ämnena gymnastik, teckning, svenska, engelska, tyska, franska, historia, religionskunskap, samhällskunskap, matematik, fysik, kemi och biologi.

Stockholm den 20 januari 1977

INGA LANTZ (vpk)

KARIN NORDLANDER (vpk) BARBRO BACKBERGER (vpk)

NILS BERNDTSON (vpk)

GOTAB 52913 Stockholm 1977